

SVERIGE VÄXER OCH FÖRÄNDRAS (1809–1914)

1800 – 2,3 miljoner

1900 – 5,2 miljoner

- ”Freden, vaccinen och potäterna”
  - Freden
  - Vaccinen
  - Potäterna (Enskifte 1803; 1804; 1807 + potatis)
- Dödstalen stannar på en låg nivå
- **Politiska förändringar och Reform**
- Förklaring – förlusten av Finland men ersattes av Norge / Tvåkammarriksdag 1866 / Skråväsendet avskaffas – näringsfrihetslagar + kvinnans ställning
- Ny kungaätt och union med Norge – Jean Baptiste Bernadotte – Karl XIV Johan (Eidsvoll 1814 – norsk riksförsamling som avskaffade det danska enväldet (och det kommande svenska enväldet) samtidigt som de valde en dansk prins till norsk kung – 17 maj – Sverige grep in med militär styrka. Karl Johan accepterade en ny norsk grundlag men länderna skulle styras av en svensk unionskung som bestämde utrikespolitik...)
- Statskuppen 1809 och allenastyrandet – Ny författning! Riksdagen stiftade alla lagar och bestämde över skatterna medan kungen skulle ”allena styra riket”. Karl XIV Johan – konservativ som bestämt hävdade sin personliga maktställning – mot 1809 års nya grundlag om tryckfrihet
- Den långa freden – försiktig utrikespolitik under Karl XIV Johan
- Ekonomiska reformer Oscar 1 (Karl Johans son) var till en början mer framstegsvänlig liberal monark – 1842 – folkskola skulle införas; Skråväsendet avskaffades (1846 + 1864 års näringsfrihetslagar); efter de allmänna europeiska oroligheterna under revolutionsåret 1848 så blev Oscar 1 mer konservativ
- Politiska reformer – från ståndsriksdag till en tvåkammarriksdag
- Tvåkammarriksdag 1866 (Första kammaren – Adel, ämbetsmän och rika affärsmän / Andra kammaren – bönder, medelklass, godsägare och ämbetsmän)
- Unionen med Norge upplöses – 1905
- Kvinnofrågan (Carl Jonas Love Almqvist – Det går an: En tafla ur lifvet 1839)
- Reformen för ökad jämställdhet
- **Industrialiseringen i Sverige**
  - Jordbruk, trä och järn – de svenska resurserna
  - Kläder och verkstäder
  - De svenska snilleindustrierna (Lars Magnus Ericsson – bordstelefon / Alfred Nobel)
- **Urbaniseringen**
- Livet i städerna
- Trångboddheten
- Den stora utvandringen till Amerika
- Folk rörelserna (arbetarrörelsen, väckelserörelsen, nykterhetsrörelsen och kvinnorörelsen)
  - Arbetarrörelsen (1879 – Sundsvallsstrejken / 1889 SAP / 1902 LO)
  - Väckelserörelsen – Svenska Missionsförbundet, Metodistkyrkan, baptisterna, pingströrelsen och Frälsningsarmén
  - Nykterhetsrörelsen – IOGT, m.fl.
  - Kvinnorörelsen – 1873 – Föreningen för gift kvinnas äganderätt, mest liberal inriktning, Fredrika Bremer – bildningscirklar, rösträttsrörelsen